

Działalność Archiwum Państwowego w Kielcach w 2020 roku

1. PRZEJMOWANIE I UBYTKOWANIE MATERIAŁÓW ARCHIWALNYCH

Archiwum Państwowe w Kielcach w 2020 r. powiększyło swój zasób archiwalny o 40 nowych zespołów i zbiorów archiwalnych. Łączna liczba wynosi 4484 zespoły i zbiory archiwalne, na które składają się 1105 264 jednostki inwentarzowe (dalej: j.inw.), 8965,41 metra bieżącego (dalej m.b.).

W Centrali Archiwum utworzono następujące nowe zespoły i zbiory archiwalne: 21/3419 Zbiór Krzysztofa Idzika z lat 1914–2003, 21/3420 Gmina Mirzec z lat 1990–1994, 21/3421 Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach z lat 1993–1994, 21/3422 Zbiór Sławomira Użyczaka z lat 1914–1951, 21/3423 Sąd Rejonowy w Kielcach z lat [1951] 1975–1981, 21/3424 Gmina Suchedniów z lat [1986] 1990–1992, 21/3425 Gmina Solec-Zdrój z lat [1986] 1990–1994, 21/3426 Zespół Szkół w Kunowie z lat 1966–2009, 21/3427 Zespół Szkół w Bałtowie z lat 1948–2013, 21/3428 Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w Kielcach z lat 1991–1993, 21/3429 Polska Krajowa Kasa Pożyczkowa Oddział w Radomiu z lat 1920–1921, 21/3430 Starszy Strażnik Ziemi Rewiru Bolesławskiego Powiatu Olkuskiego z lat 1898–1899, 21/3431 Komisja Zakładowa NSZZ „Solidarność” w Radomskim Przedsiębiorstwie Produkcji Leśnej „Las” Zakład Łągów z roku 1981, 21/3432 Zbiór Włodzimierza Jedynaka z lat 1943–1944, 21/3433 Archiwum Pandemii A.D. 2020. Społeczna kolekcja dokumentów pandemii wywołanej koronawirusem SARS-CoV-2 w Archiwum Państwowym w Kielcach, 21/3434 Polskie Towarzystwo Historyczne Oddział w Kielcach z lat 1956–1991, 21/3435 Wojewódzki Ośrodek Medycyny Pracy w Kielcach z lat 1992–1993, 21/3436 Prezydium Gromadzkiej Rady Narodowej w Hołudzy z lat 1958–1960, 21/3437 Urząd Gminy w Pacanowie z 1975 r., 21/3438 Prezydium Gromadzkiej Rady Narodowej w Kostkach Dużych z 1964 r., 21/3439 Gmina Busko-Zdrój z lat [1981–1982] 1990–1995, 21/3440 Rejonowy Urząd Pracy w Starachowicach z lat 1990–1997, 21/3441 Gmina Miedziana Góra z lat [1984] 1990–1992, 21/3442 Gmina Pałecznicza z lat 1991–1993, 21/3443 Gmina Wiślica z lat 1990–1994, 21/3444 Gmina Słupia z lat 1990–2000, 21/3445 Zarząd Dróg w Miechowie

z lat [1954] 1991–1998 [2010], 21/3446 Zbiór Krzysztofa Szweda z lat 1920–1938, 21/3447 Zbiór Kornelii Major z lat 1881–1891, 1937–1939, 21/3448 Zbiór Joanny Dziubek z lat 1921–1938.

Wśród przejętych materiałów archiwalnych znajduje się dokumentacja elektroniczna w postaci fotografii i dokumentacji aktowej, przekazana przez osoby prywatne w ramach akcji „Archiwum Pandemii A.D. 2020” oraz „Archiwa Rodzinne Niepodległej”. Wśród materiałów pozyskanych w ramach projektu „Archiwa Rodzinne Niepodległej” na szczególną uwagę zasługują kolekcje albumów i fotografii ilustrujących życie codzienne ziemiaństwa w okresie międzywojennym (Akta Majątku Wyszyna Falkowska), żołnierzy 2 Pułku Artylerii Lekkiej Legionów i 4 Pułku Piechoty Legionów stacjonujących w Kielcach (Zbiór Krzysztofa Idzika), a także dwie kolekcje listów z obozów koncentracyjnych i pracy przymusowej z lat 1942–1944 (Zbiór Krzysztofa Idzika i Zbiór Włodzimierza Jedynaka).

Do zasobu Oddziału Zamiejscowego w Sandomierzu przejęto ogółem 4389 j.a., 22,64 m.b. W liczbie tej 792 j.a., 11,97 m.b. to materiały archiwalne przejęte ustawowo z archiwów zakładowych, z kolei 3597 j.a., 10,67 m.b. to jednostki archiwalne zarejestrowane w księdze nabytków Oddziału w wyniku korekt ewidencji. Zasób Oddziału powiększył się o 10 nowych zespołów archiwalnych przejętych z archiwów zakładowych i powstałych w wyniku korekt ewidencji: 24/463/41 Zbiór Edwarda Lisowskiego, 24/463/42 Zbiór Rodziny Jarzynów z Połańca, 24/1178 Akta Notariusza Stanisława Gano w Opatowie z lat 1884–1893, 24/1179 Akta Notariusza Kazimierza Jaszowskiego w Opatowie z lat 1919–1922, 24/1180 Akta Notariusza Seweryna Horodyskiego w Opatowie z lat 1895–1914, 24/1181 Publiczna Szkoła Powszechna w Mucharzowie z lat 1941–1943, 24/1182 Powiatowy Zarząd Dróg Lokalnych w Sandomierzu z lat 1958–1969, 24/1183 Powiatowy Zarząd Dróg Lokalnych w Staszowie z lat 1959–1968, 21/1184 Spółdzielnia Inwalidów „Zgoda” w Działoszycach z lat 1954–1966, 24/1186 Narodowy Kościół Katolicki w Świeciechowie z lat 1931–1938.

Z zasobu Centrali Archiwum Państwowego w Kielcach ubyło w roku sprawozdawczym 4422 j.a., 105,17 m.b. w wyniku realizacji decyzji Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych dotyczących scalenia zespołów rozbitych. Kieleckie Archiwum przekazało 3853 j.a., 46,30 m.b. materiałów archiwalnych z 25 zespołów przekazanych do Archiwum Państwowego w Radomiu: 21/484 Urząd Planowania i Zagospodarowania Przestrzennego przy Gubernatorze Dystryktu Radomskiego z lat 1940–1944, 21/634 Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Przysusze z lat 1958–1973, 21/727 Starostwo Powiatowe Kozienickie z lat [1912] 1926–1939 [1942], 21/733 Starostwo Powiatowe Radomskie z lat [1918] 1919–1939 [1942], 21/745 Powiatowy Urząd Ziemski w Radomiu

z lat [1918] 1920–1933 [1939], 21/868 Komitet Powiatowy Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej w Białobrzegach z lat 1956–1975, 21/876 Komitet Powiatowy Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej w Kozienicach z lat 1948–1975, 21/877 Komitet Powiatowy Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej w Lipsku z lat 1956–1975, 21/881 Komitet Powiatowy Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej w Przysusze z lat 1956–1975, 21/882 Komitet Powiatowy Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej w Radomiu z lat 1949–1975, 21/886 Komitet Powiatowy Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej w Szydłowcu z lat 1955–1975, 21/892 Komitet Miejski Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej w Radomiu z lat 1949–1975, 21/978 Komitet Zakładowy Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej w Zakładach Metalowych „Walter” w Radomiu z lat 1948–1972, 21/979 Komitet Zakładowy Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej w Radomskiej Wytwórni Papierosów w Radomiu z lat 1948–1972, 21/980 Komitet Zakładowy Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej w Radomskiej Fabryce Obuwia „Radoskór” w Radomiu z lat 1948–1972, 21/999 Zarząd Powiatowy Związku Młodzieży Wiejskiej w Kozienicach z lat 1957–1975, 21/1049 Komenda Powiatowa Policji Państwowej w Radomiu z lat 1925–1939, 21/1342 Komisarz do spraw włościańskich powiatu kozienickiego z lat 1894, 1906–1912, 21/1377 Bank Związku Spółek Zarobkowych w Radomiu z lat 1921–1945, 21/1385 Bank Emisyjny w Radomiu z lat 1939–1945, 21/1395 Komisarz Ludowy w Radomiu z lat 1918–1919, 21/1449 Zarząd Powiatowy Związku Młodzieży Socjalistycznej w Kozienicach z lat 1958–1975, 21/1463 Zarząd Miejski Związku Młodzieży Socjalistycznej w Radomiu z lat 1957–1975, 21/3077 Akta Notariusza Bolesława Skowery w Iłży z lat 1939, 1943–1944, 21/3095 Powiatowy Inspektorat Statystyczny w Lipsku z lat 1960–1974).

Ponadto do Instytutu Pamięci Narodowej Delegatura w Kielcach przekazano 7 j.a., 0,22 m.b. akt Więzienia w Kielcach z lat 1945–1956 na podstawie art. 25 pkt 4 ust. 6 w związku z art. 25 pkt 1 ust. 3 Ustawy z dnia 18 grudnia 1998 o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (Dz. U. Nr 1882 z 2020 r.).

Pozostałe w tej liczbie zarejestrowane ubytki dotyczą zmian rozmiaru po skontrum wynikających z prostowania pomyłek popełnionych podczas obliczania liczby przejętych materiałów archiwalnych lub błędów w czasie aktualizacji opisów w bazie SEZAM, a także korekty pomyłek popełnionych przy rejestracji nabytków w systemie ZoSIA.

W okresie sprawozdawczym w Oddziale w Sandomierzu zarejestrowano również ubytek w liczbie 285 j.a., 0,95 m.b. i dotyczy on zmian rozmiaru wynikających z korekty pomyłek popełnionych przy rejestracji nabytku w zespole Urząd Wojewódzki w Tarnobrzegu.

2. EWIDENCJA ZASOBU

W zakresie ewidencji materiałów archiwalnych w okresie sprawozdawczym w Centrali AP w Kielcach zarejestrowano 526 zdarzeń ewidencyjnych w odniesieniu do opisów zespołów archiwalnych w Zintegrowanym Systemie Informacji Archiwalnej (ZoSIA). W bazie Program Rejestracji Akt Metrykalnych i Stanu Cywilnego (PRADZIAD) zaktualizowano 172 rekordy.

W Centrali Archiwum do systemu ZoSIA wprowadzono 63 503 opisy jednostek archiwalnych stanowiących nowe nabytki i dopływy. W Oddziale Zamiejscowym w Sandomierzu w okresie sprawozdawczym do systemu ZoSIA wprowadzono opisy 20 383 jednostek archiwalnych.

Ponadto w okresie sprawozdawczym w Centrali Archiwum kontynuowano prace związane z opracowaniem zespołów *Zarząd Wojewódzki Związku Młodzieży Socjalistycznej w Kielcach i jednostki podległe* oraz *Bank Rolny w Kazimierzy Wielkiej*.

W okresie sprawozdawczym zarówno w Centrali Archiwum, jak i w Oddziale Zamiejscowym w Sandomierzu kontynuowane były prace nad skontrum i lustracją zasobu. Sprawdzono w ten sposób 82 zespoły archiwalne liczące łącznie 43 683 j.a.

3. ZABEZPIECZANIE ZASOBU

W 2020 r., wzorem lat poprzednich, prowadzono prace nad zabezpieczeniem zasobu w opakowania bezkwasowe, m.in. w: teki archiwalne, pudła i obwoluty. Przeprowadzano także prace konserwatorskie zagrożonych archiwaliów, m.in.: sklejanie przedarć, uzupełnianie ubytków, czyszczenie mechaniczne, prostowanie, usuwanie przebarwień (kąpiele wodne), regeneracja struktury papieru, rekonstrukcja bloku księgi, renowacja pieczęci, czyszczenie, dezynfekcja jednostkowa. Monitorowano również warunki przechowywania akt (pomiar temperatury i wilgotności), a także kontrolowano stan zachowania materiałów archiwalnych. W okresie sprawozdawczym pracami konserwatorskimi objęto materiały na bieżąco przygotowywane do digitalizacji planowej, jednostki wytypowane do tych zabiegów podczas przygotowywania do udostępnienia w czytelniach akt, jak również archiwalia przekazywane w ramach projektu „Archiwa Rodzinne Niepodległe”.

W ramach konserwacji właściwej akta poddawane były zabiegom na mokro, ubytki uzupełniano wykonywaną w pracowni konserwacji masą papierową; wykonywano również wzmocnienia kart metylocelulozą, dublaże (podkle-

ianie całej karty materiałem wzmacniającym), sklejanie przedarc, szycie i nowe oprawy. W okresie sprawozdawczym wykonano łącznie 171 zabiegów konserwacji właściwej na 3438 kartach.

Dodatkowo wykonywane były zabiegi profilaktyczne typu odkurzenie, pakowanie w opakowania bezkwasowe – takim zabiegom poddano łącznie 21 270 j.a. (z czego 11 600 j.a. w Oddziale Zamiejscowym w Sandomierzu).

W okresie sprawozdawczym w ramach działalności statutowej digitalizacji poddano 432 j.a., z których wykonano 26 756 skanów. Zdigitalizowano w ten sposób materiały archiwalne z zespołów Urząd Gubernialny Kielecki do spraw Włościańskich i Archiwum Ordynacji Myszkowskich oraz darów przejętych w ramach projektu „Archiwa Rodzinne Niepodległej”. W ramach usługi zewnętrznej zdigitalizowano 429 j.a. z zespołu Archiwum Ordynacji Myszkowskich, z których pozyskano 46 772 skany i 666 minut nagrań.

Prowadzona była również digitalizacja przez firmę zewnętrzną w ramach umowy z United States Holocaust Memorial Museum w Waszyngtonie oraz z Instytutem Yad Vashem. Pozyskano dzięki tej współpracy 195 279 skanów.

Archiwum stale współpracuje ze Świętokrzyskim Towarzystwem Genealogicznym „Świętogen”. W wyniku pracy wolontariuszy Archiwum pozyskało w okresie sprawozdawczym 186 313 fotografii cyfrowych wykonanych z zespołów Akta miasta Kielc i Akta miasta Starachowic oraz dopływów do zespołów akt stanu cywilnego.

4. NADZÓR NAD NARASTAJĄCYM ZASOBEM ARCHIWALNYM

W okresie sprawozdawczym w Archiwum Państwowym w Kielcach i Oddziale Zamiejscowym w Sandomierzu wykonano łącznie 1952 czynności: w tym przeprowadzono 22 kontrole archiwalne w państwowych i samorządowych jednostkach organizacyjnych, 7 ekspertyz archiwalnych, wydano 584 zgody na brakowanie dokumentacji niearchiwalnej dla jednostek państwowych i samorządowych oraz 261 opinii pisemnych; uzgodniono 320 przepisów kancelaryjnych i archiwalnych oraz zmian do nich dla jednostek państwowych i samorządowych, zaopiniowano 3 przepisy kancelaryjne i archiwalne dla podmiotu niepaństwowego, przygotowano 2 wyjaśnienia dla sądów i policji dotyczące wykreślonych z ewidencji przechowawców akt osobowych i dokumentacji płacowej; pracownicy Archiwum uczestniczyli też w 2 kontrolach przechowawców dokumentacji osobowej i płacowej przeprowadzonych przez Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego w Kielcach w ramach zawartego porozumienia o współpracy. Udzielano również konsultacji (pisemnych, telefonicznych, e-mailowych,

osobistych) w sprawach związanych z postępowaniem zarówno z materiałami archiwalnymi, w tym ich przekazywaniem do zasobu Archiwum, jak i dokumentacją niearchiwalną (zwłaszcza dokumentacją z okresu pandemii wywołanej koronowirusem).

W okresie sprawozdawczym odbyły się również warsztaty dla przedstawicieli państwowych i samorządowych jednostek organizacyjnych dotyczące zagadnień związanych z przekazywaniem materiałów archiwalnych do zasobu archiwum państwowego, tzn. przygotowania i przejmowania materiałów archiwalnych oraz zabezpieczenia materiałów archiwalnych. W warsztatach udział wzięło 24 archiwistów zakładowych.

5. UDOSTĘPNIANIE I INFORMACJA ARCHIWALNA

W okresie sprawozdawczym Centrala i Oddział Zamiejscowy AP w Kielcach prowadziły udostępnianie zasobu archiwalnego w czytelniach akt, zgodnie z zasadami i wymogami wynikającymi z obowiązujących w tym zakresie normatywów oraz w reżimie sanitarnym w związku z obostrzeniami związanymi z pandemią koronawirusa SARS-CoV-2. W bazie danych SUMA ewidencjonowano materiały archiwalne udostępniane w czytelniach oraz wypożyczane pracownikom dla potrzeb kwerend. W bazie tej prowadzono również rejestr użytkowników oraz księgę odwiedzin w czytelniach.

W okresie sprawozdawczym w czytelniach Archiwum zarejestrowano 524 użytkowników, którzy korzystali z zasobu podczas 1159 wizyt. Użytkownikom zewnętrznym w czytelniach akt udostępniono 11 569 j.a. Z kolei pracownikom do celów służbowych (przede wszystkim realizacji kwerend) udostępniono 14 384 j.a.

Na bieżąco prowadzone były wypożyczenia międzyarchiwalne kopii materiałów archiwalnych, a wypożyczenia rejestrowano w przeznaczonych do tego księgach i rejestrach ewidencyjnych.

W okresie sprawozdawczym prowadzono także realizację kwerend zleconych Archiwum przez klientów zewnętrznych, załatwiano podania i pisma, wydawano uwierzytelnione kserokopie i odpisy w ilości 2859 kwerend i informacji o zasobie (w tym również kwerendy tematyczne, głównie dla Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych, instytucji naukowych oraz kulturalno-oświatowych).

Ponadto Archiwum realizowało zadania w zależności od potrzeb udostępniania zasobu archiwalnego, w tym również klientom zewnętrznym udzielano informacji w formie ustnej zarówno w Punkcie Obsługi Klienta, jak i w czytelniach akt.

6. POPULARYZACJA ARCHIWUM I JEGO ZASOBU

Archiwum Państwowe w Kielcach kontynuowało współpracę z instytucjami naukowymi i kulturalnymi z regionu i kraju, jak również wieloma szkołami wszystkich szczebli. Wzorem lat poprzednich popularyzację zasobu archiwalnego tworzyły m.in.: wystawy, konferencje, sesje, lekcje archiwalne, wydawnictwa i imprezy plenerowe propagujące rolę Archiwum w społeczeństwie oraz misję archiwalną.

Organizacja wystaw tradycyjnych

W okresie sprawozdawczym z okazji 100. rocznicy zwycięskiej Bitwy Warszawskiej 1920 r. Archiwum Państwowe w Kielcach wraz z Oddziałem Zamiejscowym w Sandomierzu przygotowało wystawę planszową pt. „Wojna polsko-bolszewicka 1920 r. w dokumentach z zasobu Archiwum Państwowego w Kielcach i jego Oddziału Zamiejscowego w Sandomierzu”. Wystawa była prezentowana na Rynku w Sandomierzu od 15 do 23 sierpnia br., następnie na Rynku w Kielcach (24-31 sierpnia, na dziedzińcu Archiwum Państwowego w Kielcach oraz z inicjatywy Parku Kultury w Starachowicach na placu przy Kościele pw. Wszystkich Świętych w Starachowicach (6-16 listopada).

Ponadto w siedzibie Starostwa Powiatowego w Opatowie prezentowana była wystawa pt. „W Służbie Rzeczypospolitej, pułkownik Józef Hartman 1898–1979”.

Z kolei w ramach projektu „Spotkania ze źródłem archiwalnym” prezentowana była jedna ekspozycja materiałów archiwalnych z zasobu Archiwum Państwowego w Kielcach pt. „Podróż – rodzaje, miejsca i środki transportu – z zasobu Archiwum Państwowego w Kielcach oraz ze zbiorów prywatnych” przygotowana przez pracowników Archiwum. Ponadto w ramach tego przedsięwzięcia prezentowano wystawę przygotowaną przez pracowników Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Kielcach pt. „Wybrane relacje z podróży w zasobach Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Kielcach”.

Wystawy online

W okresie sprawozdawczym ze względu na ograniczenie związane z pandemią koronawirusa SARS-CoV-2 większość działań związanych z popularyzacją odbywała się w Internecie. Przede wszystkim Archiwum Państwowe w Kielcach przygotowało wystawy internetowe materiałów archiwalnych, które

prezentowano na stronie internetowej Archiwum oraz w serwisie społecznościowym Facebook. Wśród tych prezentacji wymienić można następujące tytuły: „Dzień Imienin Marszałka Józefa Piłsudskiego”, „Narodowy Dzień Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką”, „Międzynarodowy Dzień Teatru”, „Kolorowe Kielce”, „Międzynarodowy Dzień Sportu dla Rozwoju i Pokoju”, „Dzień Pamięci Ofiar Zbrodni Katyńskiej”, „Materiały archiwalne dotyczące obchodów Tysiąclecia Państwa Polskiego w zasobie Archiwum Państwowego w Kielcach”, „Światowy Dzień Cyrku”, „Ogólnopolski Dzień Konia”, „Konstytucja 3 Maja”, „Dzień Świętego Floriana”, „Światowy Dzień Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężycy”, „Dzień Św. Izydora Oracza”, „100. rocznica Urodzin Karola Wojtyły, Papieża Jana Pawła II”, „Święto Muzyki”, „Poznań 1956 – Pamiętamy...”, „Wybory 1989 r. w Sandomierzu w fotografii Romualda Augustyńskiego”, „Skarby sandomierskiego Archiwum”, „Światowy Dzień Architektury”, „Wizyta w Oblęgorku”, „24 lipca – Święto Policji”, „Dzień Bezpiecznego Kierowcy”, „Światowy Dzień Fotografii”, „W minutę ciszy o 17.00”, „17 września – Dzień Sybiraka”, „Światowy Dzień Turystyki”, „Dzień Podziemnego Państwa Polskiego”, „4 października – Dzień Polskiej Harcerki”, „9 października – Światowy Dzień Poczty”, „13 października – Międzynarodowy Dzień Noszenia Garnituru”, „Niech żyje Niepodległa Polska”, „17 listopada – Międzynarodowy Dzień Studenta”, „19 listopada – Międzynarodowy Dzień Mężczyzn”, „Stefan Żeromski – archiwalia dotyczące pisarza i jego rodziny”, „25 listopada – Dzień Kolejarza i Pracowników Kolei”, „4 grudnia – Barbórka”, „10 grudnia – Światowy Dzień Piłki Nożnej”, „12 grudnia – Dzień Guzika”, „13 grudnia – Dzień Pamięci Ofiar Stanu Wojennego”, „Bóg się rodzi...”.

Na portalu szukajwarchiwach.gov.pl zamieszczono kolekcję kopii cyfrowych dotyczących powstania styczniowego, jak akty zgonów powstańców styczniowych, którzy polegli w potyczkach na Ziemi Kieleckiej, Odezwę Wielkiego Księcia Konstantego do Polaków z dnia 27 VIII 1862 roku. Użytkownikom portalu udostępniono również kolekcje archiwaliów zawierające dane genealogiczne, jak np.: „Deputacja Szlachecka – brulion do zapisywania szlachty wylegitymowanej z tytułu przed ogłoszeniem prawa, po ogłoszeniu prawa z roku 1836” czy też „Inwentarz dóbr klucza pińczowskiego z 1769 roku”. W nawiązaniu do obchodów setnej rocznicy wojny 1920 r. zamieszczono z kolei materiały archiwalne ze Zbioru Rodziny Daszewskich zawierające wspomnienia z wojny polsko-bolszewickiej.

Ponadto w serwisach YouTube oraz Facebook prezentowane były materiały archiwalne w postaci audycji radiowych przechowywanych w zespole Rozgłośnia Regionalna Polskiego Radia w Kielcach. Prezentacje te cieszyły się dużym zainteresowaniem użytkowników tych serwisów, zwłaszcza Facebooka.

Spotkania cykliczne

Wzorem lat ubiegłych w okresie sprawozdawczym w zakresie popularyzacji zasobu i działań edukacyjnych Archiwum we współpracy z Uniwersytetem Jana Kochanowskiego w Kielcach przygotowało cykl pod nazwą „Spotkania z źródłem archiwalnym”. W związku z stanem epidemii odbyła się tylko jedna z zaplanowanych konferencji. Temat prezentowany podczas tego spotkania to: „Podróże w źródle archiwalnym”. Podczas spotkania swoje referaty wygłosili: dr hab. prof. UJK Katarzyna Ryszewska (Instytut Historii Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach), referat pt. *Wycieczki archeologiczno-historyczne po Kielecczyźnie w XIX wieku*, dr Cezary Jastrzębski (Instytut Historii Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach), referat pt. *Warunki podróżowania w XIX wieku*, Łukasz Wołczyk (Muzeum Wsi Kieleckiej), referat pt. *Podróżowanie w kulturze wsi w XIX i XX wieku*, Agnieszka Szczerba (Archiwum Państwowe w Kielcach) zaprezentowała audiowizualne materiały archiwalne z zasobu Archiwum Państwowego w Kielcach związane z tematyką spotkania.

Wystąpieniom tym towarzyszyły prezentacje źródeł z zasobu Archiwum Państwowego w Kielcach – zarówno oryginalnych dokumentów, jak i ich kopii cyfrowych – oraz wystawy stacjonarne. Te ostatnie to wystawa własna Archiwum Państwowego w Kielcach, jak również użyczona przez Pedagogiczną Bibliotekę Wojewódzką. Ponadto podczas konferencji miała miejsce promocja kolejnego, VIII tomu wydawnictwa „Świętokrzyskie Studia Archiwalno-Historyczne”.

Wśród gości i słuchaczy spotkania znaleźli się m.in. Marszałek Województwa Świętokrzyskiego Andrzej Bętkowski, prof. Adam Massalski, autorzy artykułów w VIII tomie „Świętokrzyskich Studiów Archiwalno-Historycznych”, przedstawiciele instytucji kulturalnych i oświatowych (bibliotek, muzeów, uczelni wyższych i szkół), przedstawiciele związków zawodowych i stowarzyszeń.

Obchody rocznicowe (przykładowe)

W 100. rocznicę wojny polsko-bolszewickiej 1920 r. Archiwum Państwowe w Kielcach na stronie internetowej zaprezentowało bogaty wybór fotografii dokumentujących historię dwóch pułków: 2 Pułku Artylerii Lekkiej Legionów i 4 Pułku Piechoty Legionów, stacjonujących w międzywojennych Kielcach, nazywanych wówczas „Miastem Legionów”. Fotografie te do Archiwum Państwowego w Kielcach przekazał Pan Krzysztof Idzik.

Również w ramach obchodów ww. rocznicy zaprezentowano wystawę plenerową pt. „Wojna polsko-bolszewicka 1920 r. w dokumentach z zasobu

Archiwum Państwowego w Kielcach i jego Oddziału w Sandomierzu”. Wystawa prezentowana była na Rynku w Sandomierzu, na Rynku w Kielcach, na dziedzińcu Archiwum Państwowego w Kielcach oraz na placu przy Kościele pw. Wszystkich Świętych w Starachowicach.

Archiwum Państwowe w Kielcach aktywnie włączyło się również w regionalne obchody 40. rocznicy powstania NSZZ „Solidarność”. Dyrektor Archiwum Wiesława Rutkowska weszła w skład Komitetu Organizacyjnego 40-lecia Podpisania Porozumień Sierpniowych i Powstania NSZZ „Solidarność”. Komitet został powołany 21 stycznia 2020 r. przez przedstawicieli różnych środowisk, a jego celem było stworzenie programu obchodów i jego realizacja w województwie świętokrzyskim.

Archiwum Państwowe w Kielcach zaprezentowało wystawę on-line z zasobu własnego oraz zbiorów Zarządu Regionu Świętokrzyskiego NSZZ „Solidarność” pt. „Nie ma wolności bez Solidarności! – archiwalia ze zbiorów Archiwum Państwowego w Kielcach i Zarządu Regionu Świętokrzyskiego NSZZ »Solidarność«”. Jej zawartość stanowiły plakaty, druki ulotne, odezwy i materiały dotyczące historii Związku.

Archiwum Państwowe w Kielcach było również współorganizatorem wystawy „NSZZ Solidarność – nasze początki” prezentowanej z okazji 40-lecia „Solidarności”. Na wystawę tę składały się plakaty, dokumenty i publikacje ze zbiorów Zarządu Regionu Świętokrzyskiego NSZZ „Solidarność”, Biblioteki Uniwersyteckiej UJK oraz Archiwum Państwowego w Kielcach. Wernisaż tej wystawy odbył się 10 września 2020 r. w Wojewódzkim Domu Kultury w Kielcach.

Ponadto 16 września w Archiwum Państwowym w Kielcach odbyły się warsztaty „Chrońmy naszą historię” zorganizowane dla działaczy Związku. Tematyka warsztatów dotyczyła głównie profilaktyki konserwatorskiej dokumentów przechowywanych w rodzinnych archiwach. Uczestnicy mogli nauczyć się metod zabezpieczania swoich domowych archiwów oraz warunków ich przechowywania. Uczestnikom zaprezentowano zbiory znajdujące się w zasobie Archiwum związane z działalnością NSZZ „Solidarność” oraz serwis szukajwarchiwach.gov.pl. Na zakończenie uczestnicy warsztatów otrzymali „pakiety konserwatorskie” do zabezpieczania prywatnych archiwów.

Współpraca z regionalnymi mediami, instytucjami nauki i kultury, portalami społecznościowymi

W okresie sprawozdawczym w zakresie działalności edukacyjnej Archiwum Państwowe w Kielcach przeprowadziło 6 zajęć edukacyjnych, tj. warsztatów i lekcji archiwalnych dotyczących m.in. tematów: „Archiwum Państwowe w Kiel-

cach – historia – zadania – zasób”, „Archiwum Państwowe źródłem poznania genealogii i historii rodziny”.

Z kolei podczas lekcji wyjazdowej przeprowadzonej w Szkole Podstawowej w Lisowie zaprezentowano następujące tematy: „Historia Lisowa w dokumencie archiwalnym”, „Lisów w okresie II wojny światowej”. Ten ostatni temat wzbogacony został prezentacją unikatowych zbiorów prywatnych z kolekcji Konrada Maja, pracownika Archiwum Państwowego w Kielcach.

Ponadto w okresie sprawozdawczym Archiwum Państwowe w Kielcach współpracowało z Wojewódzkim Domem Kultury im. Józefa Piłsudskiego w Kielcach – Platforma Informacji Kulturalnej województwa świętokrzyskiego, który patronatem medialnym obejmuje cykl „Spotkania ze źródłem archiwalnym”.

Archiwum Państwowe w Kielcach współpracowało również z redakcją TVP3 Kielce, Polskiego Radia Kielce, Radia eM, Radia ESKA, Radia Leliwa w Sandomierzu podczas popularyzacji m.in. projektu „Archiwum Pandemii A.D. 2020. Społeczna kolekcja dokumentów pandemii wywołanej koronawirusem SARS-CoV-2” czy obchodów Międzynarodowego Dnia Archiwów.

Przedsięwzięcia organizowane w ramach Międzynarodowego Tygodnia Archiwów

W ramach Międzynarodowego Tygodnia Archiwów, który w 2020 r. odbywał się pod hasłem „Empowering Knowledge Societies”, Archiwum Państwowe w Kielcach od 1 do 9 czerwca br. prezentowało cykl wystaw wirtualnych poświęconych dzieciom. Wystawy prezentowano na stronie internetowej Archiwum oraz w serwisie Facebook.

Zamierzeniem Archiwum było połączenie dwóch świąt – obchodzonego 1 czerwca Dnia Dziecka oraz Międzynarodowego Dnia Archiwów, które to święto przypada na 9 czerwca. Prezentowane archiwalia to jedynie część zbiorów dokumentujących tę tematykę. Materiały te uzupełniały również zbiory prywatne – zdobione rysunkami listy, których adresem jest dziecko.

W kolejnych odsłonach cyklu: „Z okazji Międzynarodowego Dnia Archiwów – o dzieciach, dla dzieci i dla nas współczesnych – w kieleckich archiwaliach i nie tylko...” można było zobaczyć kopie cyfrowe archiwaliów pt.: „Skoła i dziecko”, „Wakacje, wypoczynek, zabawa”, „Mniejsze i większe – fotografia dziecięca”, „Kolorowe listy”, „Archiwum Państwowe w Kielcach – dzieciom i młodzieży”.

W kolejnych dniach „Tygodnia Archiwów” zaprezentowano także wystawę wirtualną: „Pułk Artylerii Lekkiej Legionów w Kielcach w fotografii archiwalnej”. Wystawa ta ukazała się 12 czerwca, w rocznicę powstania 2 Pułku Artylerii Lekkiej Legionów. Zaprezentowane zbiory to dokumentacja przypominająca

między innymi historię 2 Pułku Artylerii Polowej Legionów (po 1931 r. 2 Pułku Artylerii Lekkiej Legionów), jednego z dwóch pułków stacjonujących w międzywojennych Kielcach, nazywanych wówczas „Miastem Legionów”. Zgromadzone archiwalia to przede wszystkim fotografie, pośród których zachowały się zdjęcia legitymacyjne, portretowe, ale także fotografie dokumentujące życie codzienne Pułku: manewry, defilady, zawody konne, uroczystości pułkowe, wycieczki i bale.

Na zakończenie MTA Archiwum Państwowe w Kielcach zaprezentowało także zbiór najpiękniejszych i najcenniejszych archiwaliów zatytułowany „Najciekawsze w Archiwum – wybór materiałów archiwalnych z zasobu Archiwum Państwowego w Kielcach”.

Przedsięwzięcia organizowane/współorganizowane w ramach Europejskich Dni Dziedzictwa

W ramach Europejskich Dni Dziedzictwa obchodzonych pod hasłem: „Moja droga!”, które to hasło wpisuje się w założenia Programu Wieloletniego „Niepodległa” na lata 2017–2022, Archiwum Państwowe w Kielcach na swej stronie internetowej oraz na Facebooku zaprezentowało wystawę „Z Zagnańska do Londynu. Szlakiem Mieczysława Białkiewicza i 2 Korpusu Polskiego”. Wystawa ta przedstawia losy Polaków, którym w okresie II wojny światowej przyszło opuścić Ojczyznę, by przemierzywszy tysiące dróg na obcych ziemiach, móc powrócić do Niej po wielu latach.

Ponadto 19 września 2020 r. w ramach Europejskich Dni Dziedzictwa obchodzonych w Suchedniowskim Ośrodku Kultury „Kuźnica” odbyła się IV Ogólnopolska Interdyscyplinarna Konferencja Naukowa pt. „Osoba w przestrzeni, przestrzeń w czasie – konotacje ludzi, miejsc i czasów w drodze do poznania lokalnego dziedzictwa kulturowego”. Podczas tej konferencji przedstawiciel Archiwum Łukasz Guldon wygłosił referat pt. „Z Aleksandrii do Tobruku – droga do wolności we wspomnieniach z zasobu Archiwum Państwowego w Kielcach”.

Realizacja projektu „Archiwa Rodzinne Niepodległej”

W ramach realizacji projektu „Archiwa Rodzinne Niepodległej” w Archiwum Państwowym w Kielcach funkcjonują dwa punkty konsultacyjne – w Centrali Archiwum w Kielcach oraz w Oddziale Zamiejscowym w Sandomierzu.

W okresie sprawozdawczym przygotowano film instruktażowy „Zostań rodzinnym archiwistą”, który dotyczył prowadzenia poszukiwań genealogicznych oraz sposobów zabezpieczania dokumentów w zbiorach prywatnych. Film został

opublikowany i udostępniony na stronie internetowej Archiwum oraz w serwisach YouTube oraz Facebook.

30 czerwca z okazji Dnia Archiwisty miała miejsce premiera filmu pt. „Gdy mój dziadek... – archiwiści rodзинni o swoich zbiorach”. W filmie o swoich zbiorach i udziale w akcji „Archiwa Rodzinne Niepodległej” opowiedzieli m.in. darczyńcy: Włodzimierz Jedynak, Dorota Idzik, Sławomir Użyczak. Celem przygotowanego filmu było przybliżenie zawartości poszczególnych kolekcji pozyskanych przez Archiwum oraz podkreślenie znaczenia projektu Archiwa Rodzinne Niepodległej.

W zakresie działalności naukowej i wydawniczej

Udział w konferencjach naukowych, sesjach, posiedzeniach, seminariach (wygłoszone referaty, wystąpienia):

- 17 stycznia 2020 r. podczas konferencji: „II wojna światowa na terenie gmin Morawica, Chęciny, Sitkówka-Nowiny”, zorganizowanej przez Lokalną Grupę Działania Perły Czarnej Nidy oraz Burmistrza Miasta i Gminy Morawica, przedstawiciel Archiwum Konrad Maj wygłosił referat pt. *Bitwa pancerna w styczniu 1945 roku i pozostałości wojenne w krajobrazie wsi*.
- 19 września 2020 r. w ramach Europejskich Dni Dziedzictwa obchodzonych pod hasłem „Moja Droga” w Suchedniowskim Ośrodku Kultury „Kuźnica” odbyła się IV Ogólnopolska, Interdyscyplinarna Konferencja Naukowa pt. „Osoba w przestrzeni, przestrzeń w czasie – konotacje ludzi, miejsc i czasów w drodze do poznania lokalnego dziedzictwa kulturowego”. Podczas tej konferencji przedstawiciel Archiwum Łukasz Guldon wygłosił wystąpienie pt. *Z Aleksandrii do Tobruku – droga do wolności we wspomnieniach z zasobu Archiwum Państwowego w Kielcach*.

Kolejne numery periodyków i pism naukowych

W okresie sprawozdawczym zakończono prace nad przygotowaniem kolejnego, IX tomu czasopisma naukowego wydawanego przez Archiwum Państwowe w Kielcach i Kieleckie Towarzystwo Naukowe pt. „Świętokrzyskie Studia Archiwalno-Historyczne”, red. Łukasz Guldon, Edyta Majcher-Ociesa, Wiesława Rutkowska (redaktor naczelny), Hubert Wilk, tom IX, Kielce 2020.

Kontynuacja serii wydawniczych

Archiwum Państwowe w Kielcach, Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Witolda Gombrowicza w Kielcach, Delegatura Instytutu Pamięci Narodo-

wej w Kielcach, Muzeum Narodowe w Kielcach, Instytut Historii UJK w Kielcach, Biblioteka Uniwersytecka UJK, Archiwum Diecezjalne w Kielcach, Muzeum Historii Kielc oraz prof. dr hab. Adam Massalski kontynuują współpracę przy wydawaniu serii wydawniczej pod nazwą „Seria świętokrzyska. Dzienniki, wspomnienia, pamiętniki, listy”. W okresie sprawozdawczym ukazały się kolejne tomy serii:

- *Korespondencja rodziny Artwińskich (1889–1983)*. Kielce-Kraków-Łągow, wstęp, wybór i opracowanie Paweł Wolańczyk, Kielce-Warszawa 2020.
- „*Tatuś Wasz jest w Rosji...*”. *Listy kieleckich katyńców*, wstęp, wybór i opracowanie Marek Jończyk, Kielce-Warszawa 2020.

Ponadto kontynuowane są prace nad przygotowaniem wydawnictwa w ramach powyższej serii, dotyczącego listów z niemieckich obozów koncentracyjnych, pracy, jenieckich i innych z okresu II wojny światowej. Koordynatorem prac nad wydaniem tej publikacji jest Archiwum Państwowe w Kielcach. Tom ten, pt. „Listy z obozów niemieckich 1939–1945. Korespondencja polskich więźniów z obozów jenieckich, koncentracyjnych i innych miejsc kaźni. Dystrykt Radomski”, ukaże się w 2021 roku.

W okresie sprawozdawczym w różnych wydawnictwach ukazały się artykuły i publikacje pracowników Archiwum Państwowego w Kielcach:

- Łukasz Guldon, *Zarząd Powiatowy Opatowski z lat 1867–1890, 1902–1906 (1914) w świetle akt archiwalnych*, w: *Studium z rozwoju administracji, kościoła i społeczności opatowskiej*, Kielce 2020, s. 39-50.
- Łukasz Guldon, [recenzja] *Lech Frączek, Księga Cechu Włoszczowskiego z Włoszczowy z lat 1819–1848*, *Włoszczowa 2019*, ss. 135, „Świętokrzyskie Studia Archiwalno-Historyczne” t. IX, Kielce 2020, s. 249-252.
- Konrad Maj, *Rozminowanie terenów powiatu sandomierskiego po działaniach wojennych z lat 1944–1945*, „Świętokrzyskie Studia Archiwalno-Historyczne” t. IX, Kielce 2020, s. 177-194.
- Edyta Majcher-Ociesa, Wiesława Rutkowska, *Wkład Towarzystwa Starachowickich Zakładów Górniczych w rozwój edukacji w Starachowicach w okresie międzywojennym*, w: *Postacie i instytucje. Gospodarcze i społeczne znaczenie edukacji na ziemiach polskich przed 1939 rokiem*, Wrocław 2019, s. 87-100.
- Piotr Pawłowski, *Źródła do dziejów NSZZ Solidarność w zasobie Archiwum Państwowego w Kielcach i Oddziału Zamiejscowego w Sandomierzu i ich przydatność do badań naukowych*, w: *Nie zapomnijcie tamtych dni. Źródła do dziejów Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność” z lat 1980–1989 w archiwach państwowych*, Warszawa 2020, s. 199-218.

- Iwona Pogorzelska, *Afisz, plakat, druk ulotny – wizualizacja wydarzeń historycznych – w zasobie Archiwum Państwowego w Kielcach*, „Zeszyty Suchedniowskie – Historia” nr 5, Suchedniów 2020, s. 160-178.
- Iwona Pogorzelska, *Pocztówka w zasobie Archiwum Państwowego w Kielcach na podstawie zespołu archiwalnego: „Fotografie, pocztówki i dokumentacja epistolograficzna ze zbiorów Januariusza Glibowskiego, antykwariusza z Kielc” z lat 1890–1947*, „Świętokrzyskie Studia Archiwalno-Historyczne” t. IX, Kielce 2020, s. 11-46.
- Wiesława Rutkowska, *Kapłan, patriota, kolekcjoner. Sylwetka ks. ppłk. Walentego Ślusarczyka*, „Wykus” nr 25, Warszawa 2020, s. 28-29.
- Wiesława Rutkowska, *Liczebność środowiska uczniowskiego w szkołach powszechnych w Wierzbniku i w Starachowicach w okresie międzywojennym*, „Rocznik Muzeum Narodowego w Kielcach” t. 33, Kielce 2018, s. 111-140.
- Wiesława Rutkowska, Edyta Majcher-Ociesa, *Wkład Towarzystwa Starachowickich Zakładów Górniczych w rozwój edukacji w Starachowicach w okresie międzywojennym*, Gajt, Wrocław 2020, s. 87-100.
- Wiesława Rutkowska, *Działalność Archiwum Państwowego w Kielcach w 2019 roku*, „Świętokrzyskie Studia Archiwalno-Historyczne” t. IX, Kielce 2020, s. 277-298.
- Piotr Sławiński, *Sztandar 2 pp Leg AK*, „Wykus” nr 25, Warszawa 2020, s. 24-25.
- Agnieszka Szczerba, *Sprawozdanie z udziału Archiwum Państwowego w Kielcach w Dniu Przyjaźni Polsko-Węgierskiej 23 marca 2019 roku*, „Świętokrzyskie Studia Archiwalno-Historyczne” t. IX, Kielce 2020, s. 321-324.

Archiwum Państwowe w Kielcach nadal realizuje projekt badawczy „Historia Solidarności Region Ziemia Sandomierska w latach 1980–1990” – realizowany wspólnie z Zarządem Regionu NSZZ Solidarność Ziemia Sandomierska i rzeszowskim Oddziałem IPN. Porozumienie o współpracy podpisano w dniu 31 sierpnia 2008 r. w Stalowej Woli. Uczestniczy także w projekcie Kancelarii Prezydenta RP i Kancelarii Senatu RP pod nazwą „Archiwa przełomu”.

Pracownicy archiwum działają również społecznie w następujących instytucjach naukowych i kulturalnych:

Sandomierskie Stowarzyszenie Pamięć i Solidarność	Piotr Pawłowski	Prezes
Polskie Towarzystwo Historyczne Oddział w Starachowicach	Wiesława Rutkowska	Wiceprezes
Rada Archiwalna	Wiesława Rutkowska	Członek

Rada naukowa wydawnictwa pt. <i>Biblioteka Archiwum Diecezjalnego w Kielcach</i>	Wiesława Rutkowska	Członek
Stowarzyszenie Archiwistów Polskich	Wiesława Rutkowska	Członek Zarządu Głównego
Kieleckie Towarzystwo Naukowe	Iwona Pogorzelska	Członek Zarządu

7. INNE

W okresie sprawozdawczym Archiwum Państwowe w Kielcach, realizując zapisy Kodeksu wyborczego (Dz. U. z 2019 r. poz. 684, 1504), przejmowało dokumentację z wyborów do Sejmu i Senatu RP przeprowadzonych w 2019 r. (przejęto dokumentację ze 135 podmiotów w liczbie 992,00 m.b., 3735 jedn. ewidencyjnych), dokumentację z wyborów Prezydenta RP (przejęto dokumentację ze 135 podmiotów w liczbie 763,50 m.b., 5539 jedn. ewidencyjnych), dopływy do dokumentacji z wyborów samorządowych (przejęto dokumentację z 7 podmiotów w liczbie 2,00 m.b., 19 jedn. ewidencyjnych) oraz dopływy do dokumentacji z wyborów do Parlamentu Europejskiego (przejęto dokumentację z 1 podmiotu w liczbie 0,50 m.b., 1 jedn. ewidencyjna).

WIESŁAWA RUTKOWSKA
ORCID: 0000-0003-4153-3375
Archiwum Państwowe w Kielcach